

יונתן זינדל, פלאש 90

יא מעולם לא הייתה לבד בזירה. "מבוי סתום" – הארגון שבראשו עמדה בעשור האחרון עד לפרישתה בימים האחרונים – נאבק על נראות, תמיכה ותקציבים בזירה רוויית ארגונים העוסקים באותה סוגיה. אבל משהו בהתנהלות שלה הפך את עו"ד בתיה כהנא־דרור לדמות הייצוגית המזוהה ביותר עם מצוקת מסורבות הגט. בקרבות ההתשה שניהלה מול בתי הדין הצליחה הפרקליטה העיקשת לגרוף לא מעט הצלחות, חלקן נקודתיות וחלקן תקדימיות ובעלות השפעה רוחבית.

האחרונה שבה הייתה השבוע. בני זוג בעלי רקע של אלימות ופירוד ארוך הגיעו להכרעה על הסוגיות הממוניות בבית המשפט לענייני משפחה, שם נקבע כי הדירה תחלק ביניהם שווה בשווה, אף שההון הראשוני לרכישתה הגיע מירושה של הבעל. הם הגיעו לרב מרדכי טולדנו מבית הדין האזורי בירושלים לצורך מתן גט. הבעל ביקש לפתוח שוב את סוגיית הדירה, והרב טולדנו הפתיע: "הבעל העלה טענה, וגם אם תצליחו להראות שנדרש כאן פסק דין לחיוב גט, אני בספק אם אוכל לתת אותו".

הרב טולדנו התבסס על דעת מיעוט של המהרש"ם (רבי שמואל דיימדינה, סלוניקי, המאה ה-16), שלפיה אם הבעל מתנה את מתן הגט בתנאי שניתן לקיימו, הדיינים יימנעו מכפיית גט. קולמוסים רבים נשתברו בכירור דעת המיעוט של המהרש"ם, בעיקר סביב השאלה איזה תנאי יכול הבעל להעלות: האם רק תנאי המבוסס על זכות המגיעה לו בדין, או כל גחמה שעולה על דעתו. בפועל, דיינים בעלי חוש אחריות ציבורית כמו הרבנים שלמה דיכובסקי, אוריאל לביא, אריאל ינאי ועוד – דחו לחלוטין את המהרש"ם, והסבירו שהוא שומט את הבסיס לכל דיוני ההוכחות למתן הגט, שהרי כל סרבן יכול להעלות טענות מופרכות ולהיתלות בדעת המיעוט של הפוסק היווני. הבעיה היא שלא מעט דיינים מחמירים מתעקשים שלא לדחות על הסף את העמדה הזו.

כהנא־דרור התריסה בדיון כלפי טולדנו: אם אתה מאמץ את המהרש"ם, הרי שגילית כי דעתך ננעלה. אין טעם לנהל דיון הוכחות לצורך כפיית גט, כאשר התוצאה ידועה מראש. הרב טולדנו נעלב, והודיע לפרקליטה שהוא פוסל את עצמו מלדון לתיק. כהנא־דרור ערערה לבית הדין הגדול. הדיינים קיבלו את תביעתה, ופרסמו השבוע פסק דין הכולל שתי אמירות: א. מצווה על הדיין להכריע בתיק ולא לגרור את הצדדים לעינוי דין, ולכן שגה טולדנו כאשר פסל את עצמו; ב. התיק הספציפי יעבור להרכב נוח יותר בתל-אביב. מבחינת כהנא־דרור, מעבר לניצחון הדיינים בתיק הספציפי, העיקר הוא המסר העקרוני: דיינים יחשבו מעתה פעמיים לפני שיבחרו למסמס תיקים באמצעות המהרש"ם.

הישג אחר שרשמה כהנא־דרור השבוע היה בתיקה של מסורבת הגט אשרת בן־חיים. מדובר באחד מתיקי העגינות הקשים ביותר, שנמשך כבר שמונה שנים. בן־חיים הגיעה לבית הדין בחיפה כשכרסה בין שיניה מבן זוגה החדש, והביאה ראיות שאחד מעדי הקידושין שלה היה פרופיל מורשע שאמור להיות פסול לעדות. לקבלת ערעורה הייתה משמעות כפולה: חילוצה מעגינות, והצלת הילד מסטטוס של ממזר. אך הדיין הרב דניאל ארדי דחה את הבקשה, מבלי לפרסם נימוקים. כהנא־דרור דרשה מבית הדין הגדול לחייב את ארדי לפרסם נימוקים, שכן לא ניתן להגיש ערעור מבלי להתייחס לשיקולי הערכאה הראשונה. הדיינים בירושלים הורו לארדי לפרסם נימוקים, אולם הלה סירב. כהנא־דרור איימה בהגשת בג"ץ, והשבוע הסכים ראש ההרכב הרב יצחק אלמליח לדון בתיק מחדש כבערעור.

כהנא־דרור מוכרת כמי שנלחמת בשיניים בעבור לקוחותיה, ורבים עשויים להזדהות עם מאבקה לשיפור השירות ושינוי הגישה בבתי הדין. עם זאת, היא הפכה לדמות שנויה במחלוקת בשל האג'נדה הרדיקלית שהיא מציגה: היא חותרת ללא פחות מפירוק בתי הדין הרבניים, הפרדת הדת מהמדינה, והפיכתה של ישראל למדינה

"אני נלחמת למען היהדות"

היא ליברלית, אך תומכת בפנקסי קהילה כמו בשטעטל. בעד הפרדת הדת מהמדינה, אבל רצתה להתמנות כמנכ"לית בתי הדין. בתיה כהנא־דרור, לוחמת ותיקה בסרבני גט, פורשת מתפקידה ב"מבוי סתום" אך לא מחזון המהפכה שלה שמרתיע רבים: "רק בתי דין פרטיים יוכלו להתמודד עם אתגרי המשפחה החדשה"

